

ŽIVOTNA SREDINA KAKO DA JE SAČUVAMO?

Delegacija Evropske unije
u Republici Srbiji

PAMETNO = PLANETNO

Zdrava životna sredina je osnov za očuvanje ljudske egzistencije i održivog razvoja društva. Nju čini priroda koja nas okružuje, kao i ono što je čovek stvorio koristeći nauku i tehnologiju kako bi zadovoljio svoje potrebe.

Naše potrebe su raznolike, rastu i neprestano se menjaju sa razvojem tehnologije. Nažalost, resursa za zadovoljenje tih potreba je sve manje, dok je u isto vreme negativan uticaj ljudi na životnu sredinu sve veći. Današnje društvo je u svakom smislu potrošačko: kupuje se, troši se, baca se, bez razmišljanja i prethodne racionalizacije. Da bi se ovo promenilo, potrebno je da svako od nas promeni svoje navike. Međutim, nisu samo navike to što mora da se menja: neophodno je i definisanje dobrih i održivih „Zelenih“ zakona usmerenih ka racionalnoj potrošnji, smanjenju globalnog zagađenja i globalnih klimatskih promena. Jer, naša planeta je preko svake mere zagađena. To znači da u prirodi oko nas postoji mnogo štetnih materija čiji su uzrok ljudska delatnost i nemarnost, ili prirodni procesi koji štetno utiču na kvalitet životne sredine i zdravlje ljudi. Tek kada shvatimo da je očuvanje životne sredine važno zbog nas samih i zbog kvaliteta života koji živimo i koji će naša deca živeti – onda se stvari mogu promeniti na bolje.

Zato moramo da znamo, da se informišemo, da se promenimo. Ako svako od nas učini malo, to će za prirodu značiti mnogo. Krenimo zajedno na put odgovornosti, jer tako čuvamo, štitimo i unapređujemo okolinu, uslove za život ljudi i opstanak biljnog i životinjskog sveta.

ODGOVORNO BIRAM DA RECIKLIRAM

„Otpad je kroz istoriju stalni pratilac čoveka. Dok je čovek koristio samo materijale iz prirode i takav otpad odlagao, priroda nije imala problem da ga preradi. Razvojem industrije, pojavili su se materijali koji opterećuju životnu sredinu, koje priroda ne prepoznaje i ne može da preradi. Rešenje ovog problema leži u reciklaži.“*

Kad kažemo OTPAD mislimo na odbačene predmete, stare stvari i iskorišćene proizvode koji više ne ispunjavaju prvobitnu namenu. Za otpad koji može imati „više života“ kažemo da je „reciklabilan“ – to znači da on sadrži materijale koji se u procesu reciklaže mogu ponovo iskoristiti i to tako da se od njih naprave potpuno novi proizvodi. Takvu vrstu otpada koji može da se reciklira, moramo pravilno odvojiti i odložiti u kontejnere ili mesta predviđena za to (npr. reciklažna dvorišta) kako bi se mogao sačuvati za kasniju preradu.

MOJ IZBOR JE RECIKLAŽA – ZAŠTO?

Recikliranjem otpada čuvaju se biljni i životinjski svet, prirodni resursi, smanjuje se zagađenje vazduha, vode i tla, štedi se električna energija, produžava se vek sanitarnih deponija. Takođe, ako recikliramo možemo postati bogatiji jer reciklaža podstiče **ekonomski razvoj i utiče na otvaranje novih radnih mesta.**

NIJE SVAKI OTPAD ĐUBRE

Koncept **3R (Reduce/redukuj, Reuse/ponovo upotrebi, Recycle/recikliraj)** priznat je širom sveta jer upućuje svakog pojedinca na odgovorno ponašanje i upravljanje otpadom.

REDUCE/redukuj – dobro promisli i koristi samo potrebne stvari; smanji potrošnju papira i ambalaže; kupuj, ali pametno.

REUSE/ponovo upotrebi sve ono što možeš koristiti više puta - staklenu ambalažu, posuđe koje se pere; pozajmljiv od drugih i drugima; repariraj stari nameštaj, oživi neke predmete i ponovo ih upotrebi ili pokloni; koristi torbe za kupovinu umesto plastičnih kesa.

RECYCLE/recikliraj – odloži sve ono što može ponovo da se upotrebi. Napravi selekciju kod kuće i potraži specijalne kontejnere za reciklažu u tvom kraju, i onda ih redovno puni odgovarajućim otpadom za reciklažu. Ako takvih kontejnera slučajno nema u blizini tvoje kuće ili zgrade, onda na primer možeš da spakuješ stari papir, plastične flaše, ili aluminijumske limenke, i to svaku vrstu otpada posebno u jednu kesu i da - odneseš u kontejner. Tako će ih radnici gradske čistoće lakše učiti i odvojiti za reciklažu, a to mnogo znači!

* Izvor: EKO BALANS / www.ekobalans.net

DRUGI ŽIVOT ZA OTPAD, BOLJI ŽIVOT ZA NAS.

Da li ste znali da se ovi materijali razgrađuju:

 PAMUČNA ODEĆA
2 DO 5 MESECI

PAPIRNE NOVINE
2 DO 12 MESECI

 FILTER CIGARETE
1 DO 2 GODINE

KONZERVE
100 DO 500 GODINA

ŽVAKAČA GUMA
5 GODINA

 PLASTIČNE KESE
300 DO MILION GODINA

 METAL
1.000 GODINA

PLASTIKA
100 DO 1.000 GODINA

 STAKLENA FLAŠA
MILION GODINA / NEUTVRĐENO

Za razgradnju samo jedne automobilske gume potrebno je **do 1.000 godina**.

Reciklažom pneumatika dobija se sirovina za nove gume, materijal za igrališta, atletske staze i slično. Proizvodnja pneumatika je skuplja za 30 do 70% od reparacije. Za proizvodnju je potrebno oko 83 l nafte, dok je za reparaciju stare gume potrebno samo 26 l.

Za razgradnju papirnih novina potrebno je **od 2 do 12 meseci**.

Reciklažom 1 tone starih novina sačuva se 17 stabala, a reciklažom iste količine kancelarijskog papira čak 24 stabla. Za proces reciklaže papira potrebno je 40% manje energije (vode, struje) nego za proces proizvodnje.

Štedimo papir, čuvajmo šume!

Iako je upotreba staklene ambalaže smanjena sa pojavom PET ambalaže, preporučujemo njenu upotrebu jer se može reciklirati bezbroj puta. Pri proizvodnji 1 kg stakla uštedi se 20 l vode, 1,5 kg sirovine i 1,4 kWh energije, ako se koriste stare flaše. Emisija štetnih gasova se smanjuje za 25%.

Ne bacajte staklene flaše i predmete, reciklirajte!

Za razgradnju stakla potrebno je **milijon godina**, dok neki naučnici tvrde da nije utvrđeno da li se staklo razgrađuje i nakon milion godina.

Za razgradnju jedne plastične kese, u zavisnosti od vrste, potrebno je **od 300 do milion godina**, dok je za razgradnju biorazgradive kесе potrebno **4 godine**.

9% ukupnog otpada u svim okeanima i morima čine plastične kесе. 1.000 kesa godišnje, u proseku, građani Srbije uzmu u trgovini. EU je donela direktivu o smanjenju upotrebe plastičnih kesa čija je konačna verzija usvojena 28. aprila 2015. godine: predviđeno je da se upotreba plastičnih kesa postepeno smanjuje dok ne dođe do 90 kesa po stanovniku, za šta je potrebno četiri godine (do 2019. godine), a zatim i na 40 kesa po stanovniku do 2025. godine.

Jedna platnena kesa zamenjuje 1.000 plastičnih!

Za razgradnju plastike, u zavisnosti od vrste plastike, potrebno je između **100 i 1.000 godina**.

Reciklažom PET ambalaže dobijamo sirovinu za izradu novih boca, materijal za jakne, sportske dresove, rančeve i slično.

Mogu se reciklirati: boce za pića, plastična folija, tegle za prehrambene proizvode, boce sa prelivima za salate, ambalaža za mleko i jogurt, kese za smeće, ambalaža za deterdžent, ambalaža od sokova i šampona. Od reciklirane plastike može se praviti građevinski materijal, igračke, klupe za parkove, auto-delovi, cevi za navodnjavanje i mnoge druge stvari, i što je najvažnije, smanjuje se emisija štetnih gasova koji utiču na efekat staklene bašte. Reciklažom jedne PET boce uštedi se energija dovoljna da šest sati napaja sijalicu od 60 W.

PET ambalaža je reciklabilna, ali kad možeš, ti odaberi staklenu!

Metalu je potrebno do **1.000 godina** za razgradnju, a njegova reciklabilnost je veća od 95%.

Metal jeste tvrd, ali je razgradiv.

Oko 60% olova u svetu dolazi od recikliranih akumulatora. Čak i novi akumulatori u sebi imaju od 60 do 80% recikliranog olova i plastike. U proteklih nekoliko godina u Srbiji, od ukupne količine prodatih akumulatora, više od 95% se prikupi za reciklažu.

RECIKLAŽA ELEKTRONSKOG I ELEKTRIČNOG (EE) OTPADA

Elektronski i električni (EE) otpad **spada u kategoriju opasnog otpada**. Obuhvata sve vrste uređaja klasifikovanih u 10 kategorija, od malih i velikih kućnih aparata, IT opreme, preko rasvetne opreme, elektronskih igračaka do medicinskih uređaja, baterija kao i fluorescentnih cevi.

Istrošene baterije – opasan ekološki neprijatelj.

Reciklaža elektronskog otpada – **zdravija sredina i više novca u budžetu.**

Nepravilno odlaganje istrošenih baterija predstavlja visoku potencijalnu opasnost za životnu sredinu. Reciklažom baterija dobija se oko 50% iskoristivih sirovina – olova, cinka, nikla, kadmijuma, žive, srebra i mangana. Na taj način snižava se cena proizvodnje i sprečava se zagađenje životne sredine ovim izuzetno toksičnim supstancama. Četvoročlano domaćinstvo prosečno iskoristi više od 20 baterija godišnje!

Elektronski i električni otpad sadrži teške metale štetne za okolinu i zdravlje ljudi, kao i rashladne gasove koji oštećuju ozonski omotač. Čak 70% ovog otpada moguće je ponovo upotrebiti.

Za ulazak u Evropsku uniju potrebno je da prosek prikupljenog i recikliranog EE otpada u Srbiji bude 4 kg po glavi stanovnika. Trenutno je 0,2kg!

BIRAM DA KOMPOSTIRAM

Da li ste znali da 20-30% prosečnog kućnog otpada čine organske materije?

Organski, odnosno biootpad je otpad prirodnog porekla.

To su zeleni ostaci iz dvorišta, grane i suvo lišće, pokošena trava, ostaci od hrane, voća i povrća, ljuske od jajeta, ostaci čaja i kafe, piljevina, ostaci papira i kartona i slično.

Kompostiranje je, u stvari, **prirodna razgradnja organske materije dejstvom bakterija, crvića, kao i malih insekata.**

Dobijeni proizvod – kompost, je koristan materijal, sličan humusu, bez neprijatnog mirisa, koji se može koristiti za kondicioniranje zemljišta ili kao đubrivo. Posude za kompostiranje se mogu kupiti ili samostalno napraviti, jako je lako!

ŠTA NIJE ZA KOMPOSTIRANJE?

Meso, riba, koske, masnoće, ulja, cela jaja, ostaci hrane za životinje – kućne ljubimce.

Gde završava naš, a gde otpad u Evropi?

0,3-0,8 kg
dnevno

U Srbiji se po stanovniku proizvede od 0,3 do 0,8 kg komunalnog otpada na dan. Nadležni sakupe 2,2 miliona tona komunalnog otpada godišnje. Manje od 15% ide na reciklažu, ostatak završava na deponijama.

500 kg
godišnje

U Evropi se godišnje proizvede oko 500 kg otpada po stanovniku. 25% otpada se reciklira, 15% otpada se kompostira, 23% otpada se spaljuje, a 37% završi na sanitarnim deponijama.

U Austriji samo 3% otpada završava na deponijama. Evropska unija reciklira 25% komunalnog otpada, pri čemu prednjači Nemačka sa 45%. Predviđeno je da se u EU do 2020. godine reciklira najmanje 50% komunalnog otpada i da Evropa postane „društvo koje reciklira“.

RECIKLAŽA U NIŠU

Za organizovan odvoz komunalnog otpada u Nišu zaduženo je Javno preduzeće „Mediana“. U svim delovima grada na 270 lokacija, postavljeno je preko 700 kontejnera za razvrstavanje PET, MET i ostalog reciklabilnog otpada.

Na teritoriji centralne niške opštine Medijana postavljena su 36 NARANDŽASTA KONTEJNERA „ČISTO“ namenjenih odlaganju reciklabilnih komponenti iz komunalnog otpada (PET, MET, PAPIR, TETRPAK).

Za odlaganje **STAKLA** postavljeno je 49 plavih „zvono“ kontejnera.

GRAĐEVINSKI OTPAD (zemlja, šut, šljaka, građevinski materijal) kao i kabasti otpad (stari nameštaj) možete odložiti u iznajmljene sanduke/otvorene mrežaste kontejnere pozivanjem call centra JKP „Mediana“.

ELEKTRONSKI I ELEKTRIČNI OTPAD: postoje privatni operateri koji otkupljuju ili besplatno odnose EE otpad. Informišite se na internetu i izaberite svog operatera.

Za više informacija uvek možete kontaktirati:

JKP „MEDIANA“ • www.jkpmediana.rs • 0800 018 002 • e-mail: jkpmediana@jkpmediana.rs

RECIKLAŽA U BEOGRADU

RECIKLAŽNA OSTRVA (UKUPNO 26)

Čukarica: Radnička 42 • Požeška 77; **Stari Grad:** Gundulićev venac 1 • Bulevar Despota Stefana 91; **Novi Beograd:** Bulevar Arsenija Černojevića 61 • Antifašističke borbe 17 • Nedeljka Gvozdenovića 22a • Bulevar Zorana Đinđića 64a • Bulevar Milutina Milankovića 40; **Zemun:** Karadorđev trg 13 • Miće Radakovića 2c • Glavna ulica (preko puta Robne kuće); **Vračar:** Svetozara Markovića 14 • Grčića Milenka 4b • Cara Nikolaja 11; **Zvezdara:** Raše Plaovića 2 • Čingrijića 18 • Bulevar kralja Aleksandra 312 i 263b; **Palilula:** Marijane Gregoran 55 • Ugao 27. marta i Majora Ilića **Voždovac:** Paunova 24; **Rakovica:** Pere Velimirovića 66 • Edvarda Griga bb • Ugao Hasanaginice i Pere Velimirovića; **Savski venac:** Neznanog junaka 2.

KONTEJNERI ZA TEKSTIL (UKUPNO 20)

Stari grad: Cara Lazara 19; **Vračar:** Kružni tok Kalenić • Ugao Mileševske i Vojvode Dragomira • Vojislava Ilića 20 • Cara Nikolaja 11 • Svetozara Markovića 12 • Ugao Vojislava Ilića i Velimira Todorovića; **Savski venac:** Neznanog junaka 1; **Novi Beograd:** Uroša Martinovića 1 (A blok); **Palilula:** Majora Ilića (Palilulska pijaca) • Marijane Gregoran 55 • Bulevar Despota Stefana 91 • Ugao Draže Pavlovića i Cvijićeve; **Zvezdara:** Milana Rakića (SC „Olimp“) • Milana Rakića 2 • Koste Nađa 39 • Mihaila Bulgakova 70 • Mirijeovski venac 32; **Čukarica:** Požeška 66, Požeška 86.

RECIKLAŽNA ZVONA ZA STAKLO (UKUPNO 77)

Stari Grad: Ugao Tadeuša Koščuška i Strahinjica Bana • SC „Milan Gale Muškatirović“ • Park preko puta hotela „Palace“ • Cara Lazara 19 • Ugao Cara Lazara i Kralja Petra • Makedonska ulica (kod Pireus banke) • Svetozara Markovića 12 • Terazije (kod Kasine) • Trg republike • Ugao Palmotićeve i Majke Jevrosime • Zeleni venac (Brankova ulica) • Prizrenska 8 (kafana Zlatno burence) • Kolarčeva 2; **Vračar:** Kružni tok Kalenić • Cvetni trg • Ugao Njegoševe i Kralja Milutina • Ugao Resavske i Kralja Milana • Mileševska 49 i 83 • Vojislava Ilića 78 • Cara Nikolaja 11 • Mačvanska 3 • Svetog Save 2 (kod hotela „Slavija“) • Ugao Velimira Todorovića i Vojislava Ilića • Vojvode Šupljicka 55 • Kneza Miloša 7 • Cara Nikolaja 66 • Ugao Niške i Vojvode Šupljicka; **Savski venac:** Neznanog junaka 1 • Vase Pelagića • Beton hala Savamala; **Novi Beograd:** Ušće (restoran „Asteriks“) • Naselje Belvil • Antifašističke borbe 12 • Uroša Martinovića 3 • Španskih boraca 93 • Bulevar Mihaila Pupina 10b (kod Crvenkape) • Bulevar Zorana Đinđića 64a • Bulevar Milutina Milankovića 86a (kod Vera) • Bulevar Zorana Đinđića (kod Vagona); **Zemun:** Zemunski kej (Grand kazino) • Zemunski kej (Lido) • Restoran „Venecija“ • Gospodska ulica (Zemunski pijaca) • Glavna ulica (preko puta Robne kuće) • Kej oslobođenja (okretnica 82); **Palilula:** 27. Marta (kod Više poslovne škole) • Ada huja • Karnedžijeva 4 • Bulevar Despota Stefana 9 • Ugao Draže Pavlovića i Cvijićeve • Majora Ilića (Palilulska pijaca) • 27. Marta 42; **Zvezdara:** Bulevar kralja Aleksandra 95 / 231 / 233 / 248-250 • Ugao Bulevar kralja Aleksandra i Vatroslava Jagića • Ugao Trščanske i Milana Rakića • Milana Rakića (SC „Olimp“) • Mihaila Bulgakova • Koste Nađa 39 • Mirijeovski venac 32 • Vojislava Ilića bb (kod Vera); **Čukarica:** Nikolaja Gogolja 28 • Požeška 77; **Voždovac:** Banjički venac 32 • Vojislava Ilića 86.

GRAĐEVINSKI OTPAD, ŠUT: Kontakti Pogona koji odnose građevinski otpad, podeljenih po zonama grada Beograda, nalaze se na internet prezentaciji JKP „Gradska čistoća“ (www.gradskacistoca.rs). **KABASTI OTPAD:** svakog prvog vikenda u mesecu JKP „Gradska čistoća“ obezbedila je besplatno odnošenje kabastog otpada, za sva fizička lica. Sve informacije možete dobiti pozivom BEOKOM servisa na broj 0800 110 011. Poziv je besplatan za fiksnu telefoniju. **ELEKTRONSKI I ELEKTRIČNI OTPAD:** postoje privatni operateri koji otkupljuju ili besplatno odnose EE otpad. Informišite se na internetu i izaberite svog operatera. **ISTROŠENE BATERIJE:** Opština Novi Beograd (u dvorištu zgrade, Bulevar Mihajla Pupina 167) • TC „Ušće“ (Novi Beograd, Bulevar Mihajla Pupina 4). **SIJALICE:** iskorišćene sijalice Beograđani mogu bezbedno odložiti u namenski kontejner za ovu vrstu otpada, koji se nalazi u prodavnici „Minitehna“, u ulici Ilije Garašanina 1. **LEKOVI:** informišite se u najbližjoj apoteci u vašem komšiluku.

Za više informacija uvek možete kontaktirati:

JKP „GRADSKA ČISTOĆA“ • www.gradskacistoca.rs • 011/3314-100 • e-mail: infocentar@gradskacistoca.rs
BEOKOM servis • 0800 110 011 (besplatan poziv) • 011/ 30 90 007 • e-mail: bks@beograd.gov.rs

VODA – „PLAVO ZLATO“

Kada nam je voda dostupna, ne razmišljamo o njoj vrednosti i važnosti. Za većinu ljudi voda jednostavno izvire iz česme. Ne razmišljamo o putu koji ona prelazi kako bi stigla do nas, a još manje o tome kuda odlazi nakon što nestane u odvodnoj cevi.

Zemlju nazivamo **plavom planetom**, jer preko 70% njene površine pokriva voda – 97% slana, a samo 3% slatka voda. Najveća količina slatke vode „okovana“ je leđnicima, čak 2%.

Dakle, tek 1% vode iz jezera, reka i potoka, i one koja se nalazi pod zemljom koristi se za konzumiranje, a bez vode je naš život nezamisliv.

Zbog velike potrošnje i sve većih zagađenja vodu nazivamo „plavim zlatom“.

Potrošnja u domaćinstvima iznosi oko 150 l po osobi: za piće i kuvanje 3-6 l, za pranje posuđa 4-7 l, za čišćenje u stanu 5-10 l, za pranje rublja 20-40 l, za kupanje i tuširanje 20-40 l, za ličnu higijenu 10-15 l, za ispiranje WC-a 20-40 l.

Vodu ugrožavaju: štetne materije iz industrije, neprečišćene otpadne vode iz domaćinstava tj. komunalne vode, prekomerno korišćenje pesticida u poljoprivredi, betoniranje i asfaltiranje, seča šuma, kisele kiše, bacanje smeća u reke i mnoge druge loše navike o kojima ne razmišljamo a koje svakodnevno praktikujemo.

DA LI ZNATE DA...

- ▶ Svaki deseti čovek na planeti nema pristup pijaćoj vodi;
- ▶ Svaki treći čovek ne živi u adekvatnim sanitarnim uslovima;
- ▶ 1,6 milijardi ljudi trenutno živi u regionima u kojima je nestašica vode apsolutna;
- ▶ Preko 34.000 dece mlađe od pet godina godišnje umire zbog zagađene vode, neadekvatnih sanitarnih uslova i loše higijene;
- ▶ Pijaća voda, adekvatni sanitarni uslovi i sigurno snabdevanje vodom su osnovna ljudska prava koja pripadaju svima, a ne samo povlašćenima koji ih uzimaju zdravo za gotovo.

JESMO LI SVESNI DA...

- ▶ Iz otvorene slavine svakog minuta iscuri oko 10 l vode;
- ▶ Ako voda teče dok peremo zube, nepotrebno izgubimo oko 40 l vode;
- ▶ Ako voda teče dok se čovek brije, nepotrebno izgubimo do 80 l vode;
- ▶ Za pranje automobila crevom potroši se oko 600 l vode;
- ▶ U Africi i Aziji gotovo tri četvrtine stanovništva nema čistu pijaću vodu;
- ▶ Približno pet miliona ljudi umre svake godine od bolesti koje se prenose prljavom vodom.

Svetska potrošnja vode povećava se za **oko 6% svake godine** i to je jako veliki problem.

Naš doprinos štednji vode mora da postane deo naše dnevne rutine. Velika potrošnja vode nije znak posebne urednosti nego lakomislenog odnosa prema tom dobru. Ako štedimo vodu, uštedećemo i novac, i u isto vreme vodićemo računa o zaštiti životne sredine!

ŠTEDNJA - KORISTITE VODU PAMETNO!

I mala ušteda je važna, jer svaki litar je vredan.

U kući i tokom svakodnevnih aktivnosti:

Tuširanjem, umesto kupanjem u kadi, **uštedimo preko 100 l vode**. Kupanjem u kadi trošimo 150-180 l vode, dok je za tuširanje dovoljno 30-50 l.

Zatvorite česmu dok sapunjate ruke, perete zube i slično. Održavajte česme ispravnim, jer jedna kap vode koja u sekundi iscuri iz neispravne slavine naraste do **6.200 l godišnje**.

Iz neispravnog vodokotlića, koji curi u tankom mlazu, u toku jednog sata iscuri do 4 l vode. U jednom danu ta količina naraste i do **100 l nepotrebno potrošene vode!**

Prilikom kupovine i korišćenja kućnih aparata:

Mašinu za pranje posuđa ili veša uključite **tek kada je napunite**.

Ukoliko ste u mogućnosti, ugradite senzore na slavinama, zamenite vodokotlić i mašinu za pranje veša novijim modelima **koji troše manje vode**, deterdženta i struje.

Koristite specijalno posuđe za spremanje hrane, ono kojem je potrebna **mala količina vode** i kuvajte **na pari**.

Oko kuće:

Sadite i uzgajajte u baštama one biljke kojima je potrebna **mala količina vode**.

Ne ispirajte staze, trotoare i betonske površine **vodom iz creva**, već koristite metlu.

Bašte se mogu **zalivati sakupljenom kišnicom**. Zalivajte ih samo kada je to stvarno potrebno, u letnjem periodu, rano ujutro ili kasno uveče.

Za održavanje automobila **izaberite perionice**, jer koriste moderne mašine koje štede vodu i energiju.

KOMUNALNE OTPADNE VODE

Istog trenutka kada ste otvorili česmu – proizveli ste i otpadnu vodu.

Otpadna voda je svaka voda koja je prošla kroz upotrebni proces, bez obzira na stepen zagađenja. U Srbiji se svake sekunde upotrebi oko 40 kubnih metara vode... i stvori toliko otpadne vode.

Nauka je omogućila prečišćavanje otpadnih voda, Evropska unija postavila standarde, a u Srbiji, prema proceni struke, na zadovoljavajući i efikasan način prečistimo samo 1,5% od ukupne količine otpadnih voda koje proizvedemo.

U većini evropskih gradova više od 95% stanovništva je povezano na kanalizacioni sistem. U Srbiji je statistika jako loša: u Beogradu 85%, u Vojvodini 45%, dok je u centralnoj Srbiji (izuzev Beograda) svega 37% stanovništva priključeno na kanalizaciju.

Više od 65% industrijskih postrojenja u Srbiji ne prečišćava otpadne vode. Za izgradnju adekvatne kanalizacije i prečišćavača otpadnih i industrijskih voda neophodna su velika ulaganja. Procenjuje se da je u narednih 20 godina u postrojenja za preradu otpadnih voda potrebno uložiti preko četiri milijarde evra kako bi se dostigli standardi koje je Evropska unija postavila.

Više od 70% rudnika u Srbiji nalazi se u blizini većih ili manjih reka, a rudarskim aktivnostima i objektima su posebno ugrožene reke: Ibar, Timok, Pek, Drina, Kolubara, Resava, a posredno Sava i Dunav.

Odvodna mreža u vašem kupatilu projektovana je za vodu i toalet papir. Ostali otpad u kanalizaciji može prouzrokovati začepljenja i oštećenja sastava odvodne mreže i celokupnog sistema za prečišćavanje otpadnih voda.

Nemojte koristiti kanalizaciju kao kantu za smeće.*

Otpad koji završava u kanalizaciji kroz WC, sudoperu ili slivnike može završiti u našim rekama. Pomoći ćete u zaštiti životne sredine, tako što nećete baciti u kanalizaciju:

U svom domu ili na poslu

- ▶ opuške od cigareta;
- ▶ konac za čišćenje zuba;
- ▶ dlake;
- ▶ gume za žvakanje;
- ▶ krpe;
- ▶ plastične kese;
- ▶ žilete;
- ▶ tampone;
- ▶ prezervative;
- ▶ higijenske uloške;
- ▶ pelene;
- ▶ štapiće za uši;
- ▶ kozmetiku / šminku;
- ▶ vlažne maramice (često reklamirane i označene kao biorazgradive);
- ▶ ostatke hrane (koristite mrežicu za sudoperu koju možete isprazniti u kantu za smeće – najbolje rešenje je kompost);
- ▶ biljne i životinjske masti i ulja – umesto da prolijete ulje ili mast u sudoperu ili u wc šolju najbolje rešenje je skupiti na primer u prazne konzerve ili plastične flaše od vode ili soka i odložiti to u posebnu kesu pored kontejnera, a lonce i tiganje obrisati papirom i baciti taj papir u kantu za smeće.

* Izvor: VODE LIPIK/vode-lipik.hr

U svom dvorištu i na ulici

Otpad i različite vrste nečistoća se ispiraju sa tla u ulične kanalizacione odvođe, na kraju završavaju u rekama, i zato:

- ▶ redovno proveravajte svoje vozilo kako bi bili sigurni da nema curenja opasnog otpada poput ulja, antifrizu ili benzina;
- ▶ ne bacajte pokošenu travu, lišće i ostali otpad iz dvorišta u reku ili u ulične slivnike.

U javne kanalizacione odvođe se nikako ne smeju ispuštati krute i viskozne materije, koje same ili u kontaktu sa drugim materijama mogu prouzrokovati smetnje u protoku vode kroz cevi ili druge smetnje u radu uređaja za prečišćavanje otpadnih voda. Takve materije su:

- ▶ pepeo, slama;
- ▶ otpad od proizvodnje alkoholnih pića;
- ▶ otpaci i strugotine metala, plastike i drva, stabla;
- ▶ meso, leševi životinja;
- ▶ otpad od proizvodnje piva, konzervi i slično;
- ▶ cementni mulj, ostaci betona kod proizvodnje betona, materije koje nastaju čišćenjem i održavanjem betona i asfaltnih baza i drugo.

Opasni otpad, hemikalije i lekovi

Mnoge hemikalije mogu oštetiti kanalizaciju u vašem domu i celokupni kanalizacioni sistem. Uređaji za prečišćavanje otpadnih voda ih ne mogu sve ukloniti i zato mogu završiti u reci i ugroziti osetljivi biodiverzitet.

Ove potencijalno opasne materije ne smete baciti u kantu za smeće niti u kanalizaciju – potrebno ih je posebno odložiti:

- ▶ lekovi – treba ih odneti u najbližu ambulantu, dom zdravlja ili apoteku i odložiti u za to predviđene posude;
- ▶ kisele i alkalne, agresivne i ostale štetne materije koje nepovoljno deluju na materijal od koga je izgrađen kanalizacioni odvodni sistem;
- ▶ materije, koje same ili u kontaktu sa drugim materijama mogu izazvati smetnje i opasnost po zdravlje ili život ljudi ili sprečiti ulaz u kanale, objekte i uređaje radi održavanja i popravki kao što su: zapaljive i eksplozivne materije, štetni i plinovi neprijatnog mirisa (sumpor-vodonik, sumporni dioksid, cijanidi, hlor i drugi);
- ▶ boje i lakovi i ambalaža takođe se ne smeju baciti u kanalizaciju, već ih treba odneti na mesto za odlaganje posebnog otpada;
- ▶ kad god je moguće koristite boje na bazi vode jer su manje štetne. Nakon korištenja najpre skinite boju s četke ili valjka krpom ili ih isperite u bašti;
- ▶ ako koristite uljane boje, četke i valjke treba ih najpre očistiti razređivačem, a mešavinu boje i razređivača treba ostaviti da ispari i talog baciti u kantu.

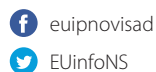
Kralja Milana 7
11000 Beograd, Srbija
+381 11 40 45 400
info@euinfo.rs

Vožda Karađorđa 5
18000 Niš
+381 66 85 28 018
officenis@euinfo.rs

Bulevar Mihajla Pupina 17
21000 Novi Sad
+381 21 451 625
officens@euinfo.rs

www.euinfo.rs

Ova publikacija je informativnog karaktera; sadržaj ove publikacije predstavlja isključivo odgovornost Informacionog centra Evropske unije u Beogradu. Objavio i štampao Informacioni centar Evropske unije u Beogradu, septembra 2016. godine.
